

שיעורים בקול הלשון

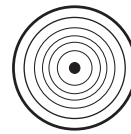
בלבביפדיה מחשבה "דניאל" 42733570 #
בלבביפדיה עבודת ה' "גורל" 42682055 #
צורת אדם בנושא "נקב האוזן" 42635641 #

בלבביפדיה עבודת ה'
יתקיים אי"ה כל יום ה'
רח' הרב בלוי 33 י-ם
20:30

בלבביפדיה מחשבה
יתקיים אי"ה כל יום ד'
רח' קדמון 4 חולון
20:30

צורת אדם

שיעור הבא יב' אלול
נושה: שערות האוזן
רח. הרב בלוי 33
י-ם 20:30

בלבבי משכן אבנה

כי תצא ♦ תשפ"ו 436 #

רכישת ספרי הרב 03.578.2270
ספרי אברמוביץ משלוח לרחבי העולם

נקודה מתוך הפרשה

כי תצא

בפרשתן כתיב (דברים כב, ט): "לֹא־תִזְרַע פְּרִמָּה כְּלָאִים פֶּן־תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרַע וּתְבוֹאֶת הַכֶּהֱנִים". מה זה כלאי הכרם? מה שורש האיסור?

ביאור מורינו הרב שליט"א

עצמו לעשות פעולת תערוכות, כתיב (ויקרא יט, יט) **שִׂדְּךָ** לֹא תִזְרַע כְּלָאִים, הרי שתלה הכתוב עצם פעולת התערוכות ב**שִׂדְּךָ**, **שִׂדְּךָ** לֹא תִזְרַע כְּלָאִים. ורק איסור התולדה, פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה, תלה הכתוב בכרם, לֹא תִזְרַע פְּרִמָּה כְּלָאִים פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה, אולם בפועל מה שנאמר הוא על כל התערוכות, כלשון הכתוב (דברים כב, ט) הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרַע וּתְבוֹאֶת הַכֶּהֱנִים, ודו"ק.

ושורש פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה, בעץ הדעת, שלחד מ"ד גפן היה, כרם. וכמ"ש בטור הארוך על אתר, וז"ל, כבר כתב **שִׂדְּךָ** לֹא תִזְרַע כְּלָאִים (ויקרא יט, יט) שיש במשמעותו כל מקום הנזרע והוסיף כאן **פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה**, לומר איסור הנאה. ופירוש פֶּן תִּקְדַּשׁ, כמו כי, וכן וְלֹא תִגָּעוּ בוֹ פֶּן תִּמָּתוּן (בראשית ג, ג), עכ"ל. והביאור כנ"ל, כי שורש "תערוכות" הוא בעץ הדעת, שמעורב בו טוב ורע יחדיו, והוא הוא שורש כלאים.

ובעומק, הגפן עצמו מעורב בו טוב ורע, כמ"ש חז"ל (יומא עו ע"ב), וז"ל, כתיב תירש וקרינן תירוש, זכה - נעשה ראש, לא זכה - נעשה רש, עכ"ל. ולכן אסור תערוכות כלאיים, בה דוקא, כרם, גפן, ודו"ק.

וזמן איסורם, משהביאו שליש, עין מלבי"ם (על אתר). שליש לשון נילוש, חיבור ועירוב, ודו"ק.

באיסור כלאי הכרם ישנם ב' חלקים; א'. איסור לעשות פעולה זו, פעולת כלאים. ב'. איסור בתוצאה, פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה (דברים כב, ט), פֶּן תִּקְדַּשׁ אש (קידושין נו ע"ב), שנאסר בהנאה וחייב שריפה.

ואין היתר לאיסורו. עין קידושין (שם).

וגדר איסורו של פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה, כתב ר' יונה (ב"ב ב ע"א), וז"ל, שאיסור כלאים תלוי (בתוצאה) ביניקה וערבוביא, וכיון דאיכא מחיצה, או צורת הפתח, תו ליכא ערבוביא, עכ"ל.

וגדר האיסור, ש'הערבוביא' נאסרת, וכמ"ש בסמ"ג (לא תעשה, מצוה ר"ט), וז"ל, הירק או התבואה והגפנים המתקדשין, שורפין את שתייהן, שנאמר (דברים כב, ט) פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה, פֶּן תִּקְדַּשׁ אש, עכ"ל. משא"כ שאר איסור כלאים, גדר האיסור עצם 'הפעולה' לחבר לכלאים, וכלשון הכתוב (ויקרא יט, יט) אֶת חֻקֹּתֵי תִשְׁמְרוּ בְּהִמָּתָהּ לֹא תִרְבִּיעַ כְּלָאִים שִׂדְּךָ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וּבְגֵד כְּלָאִים שִׁעֲטָנֶיךָ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. ונוסף על כן, איסור בכלאי זרעים כמ"ש (דברים כב, ט) לֹא תִזְרַע פְּרִמָּה כְּלָאִים פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרַע וּתְבוֹאֶת הַכֶּהֱנִים.

ושורש איסור נוסף זה, שורשו "בכרם" דיקא, אף שיש כאן תערוכות כרם ותבואה, שורשו אינו בתבואה אלא בכרם. וזש"כ דייקא לֹא תִזְרַע פְּרִמָּה כְּלָאִים פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה. אולם באיסור

לחיות את הפרשה

כִּי תִצָּא לַמִּלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ (דברים כא, י)

מלחמה של דור האחרון

דור האחרון כולו תערוכות - ערב רב. ולכן כל הזמן האדם נמצא במלחמה, כי בכל דבר ודבר יש כוחות נגדיים, וכל כח מושך לצד שלו. (ועיין בהרבה שיעור בלבביפדיה מחשבה 'גוג')

למעשה

על האדם למצוא, ולו נקודה קטנה, שבה הוא נקי בה, אין בה תערוכות רע, ולדבוק בה. ואם אין בנמצא, עליו לעבוד לעשות נקודה כזו בנמצא. ובזה הוא יוצא ממדרגת הדור - תערוכות

ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפך וגו'.

(דברים כג ו)

ואמרו (ברכות, נה ב): "שלוש הפוכות, וכו', ולא אבה ה' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך וגו'". והיינו שנגלה שורש דבר והיפוכו, לא אבה לשמוע אל בלעם, ואבה לברך את בני ויהפך ה' אלהיך את הקללה לברכה.

ועיין רש"י הירש (חיי שרה כד ה): "תאבה: בניגוד ל"חפץ", שהוא הרצון הנובע מנטיית הלב, הרי "אבה" מורה על כניעה לרצונו של אחר. מכאן "אניות אבה" (איוב, ט, כו), אניות "נכנעות" וקלות לנהיגה. משום כך "אביון" (מלשון אבה) אינו זה שתאב לכל, אלא זה שאנוס להיכנע לרצון אחרים, הנטול כח התנגדות. ועיי"ש עוד במק"א (יתרו כ ה): "אבה", ביטול מגמת הנפש העצמית, על מנת להיספח אל מגמתו של אחר, להלוות אל רצונו של אחר תוך ביטול רצון עצמו.

ובעומק זהו ההבדל בין אב לאבה, אב - זכר, אבה - נקבה. כי מהות עניינו כמ"ש שם (ויגש מה ח) "הוראת היסוד "אב" (משורש אבה - להסכים) מי שיש לו זכות הויטו, שבלי הסכמתו אין רשות לאחר לעשות דבר", עכ"ל. לעומת אבה, שנגרר לרצון זולתו.

ועבודת האדם מחד להיבטל לרצון הבורא, "בטל רצונך מפני רצונו". ומאידך להעמיד רצון עצמי בבחירה, בבחינת כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך. והרי שביחס לבורא עבודתו אינו אבה, ביטול לרצונו. וביחס אחרים העמדת רצון, אב. (ובדקות גם

ביחס לאחרים יש בחינת אבה, ואכמ"ל).

ושורש כללות זו של ההפכים, נגלת אצל אברהם אבינו, שיש בו אותיות אב - אבה - רם. והיינו שאברהם כולל בתוכו גם בחינת אב, וגם בחינת אבה, והוא שורש אב - אבה דקדושה. והיפוכו בלעם, כמ"ש (אבות ה יט) מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם וכו'. והיינו שמהותם הוא דבר והיפוכו. כי בלעם כל מהותו לא אבה לרצון ה'. ועיין מלבי"ם (וישב לט ח) "וז"ל: "יש הבדל בין מאן (בלעם עם הכולל בגימט' מאן) ובין לא אבה, שלא אבה בלב, וימאן הוא בפה", עכ"ל. בלעם אותיות עם - לב, אבה, רצון עצמי. ועליו כתיב (במדבר כד יג) מאן ה' לתתי להלך עמכם. ולבסוף כתיב ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם. ודו"ק.

לא תעשק שכיר עני ואביון (דברים כד יד)

וכן כתיב (ירמיה כב טז): "דן דין עני ואביון אז טוב הלא היא הדעת אתי נאם ה'". וכן כתיב (משלי לא ט): "פתח פיך שפט צדק ודין עני ואביון". והיפך הגזל (עיי' ב"מ סא א) הוא לדאוג שממונו של עני ואביון לא יופחת, אלא לדון כראוי.

והנה אמרו (ב"מ, קיא ב): "חד להקדים עני לעשיר, וחד להקדים עני לאביון". שהרי אמרו (תנחומא בהר ג) שבעה שמות נקראו לעני, ואלו הן, עני, רש, תככים, מסכן, מר, אביון, דל (ועיין אבות דר"ג, פרק ג, ועוד מדרשים, כנ"ל), אביון שהוא מתאוה לכל, רואה דבר ואינו אוכל ואינו שותה. ועיין רש"י (ב"מ, שם) אביון מעונה מעני, ולשון אביון האובה ואינו משיג מה שנפשו מתאוה (ועיי"ש טעם הקדמת עני לאביון מפני שכסף למיתבעיה, עיי"ש). ועיין מלבי"ם (תהלים, עב ד) האביון אין לו מאומה ומקבל צדקה. ולכך בדיני צדקה קודם לעני. ועיין מנורת המאור (פ"א, צדקה) וז"ל: "אביון הוא המתאוה לפרנסה ולא ישיג אותה, והוא אדם שאינו יודע לעשות מלאכה ולא להתעסק בסחורה, ואפילו צדקה אינו יודע לשאול, ונקרא אביון מפני שהוא תמיד מתאוה ואינו משיג".

ויתר על כן, אביון גרוע מכולם, כמ"ש בשפתי כהן (דברים טו ד) וז"ל: "ופחות שכולם הוא אביון, שהוא תאב לכל דבר, רואה

ואינו אוכל, רואה ואינו שותה". והיינו שנודע שכלל שהדבר עליון יותר, כאשר נופל, נופל לתתא יותר. והנה אביון נקרא כן מלשון "אב" כמ"ש בחומת אנך (דברים טו ז). כי בשורש הוא "אב" לכולם. אולם כאשר הוא נופל נעשה שפל מכולם. כי אביון איבד את הבושה כמ"ש ב"מ (שם) שלכך עני קודם לו, כי עני בוש ואביון אינו בוש. ואיבוד הבושה הוא עומק נפילתו. כי קודם החטא כתיב ולא יתבוששו. ובחטא נתחדש בושה. אולם אביון נופל למטה מן הבושה. ושורשו, בחינת "אב" כנ"ל, למעלה מן הבושה. וכלשון הגמ' שם, "דלא כסיף למיתבעיה". כי באמת מאן דאכיל לאו דיליה בעית לאסתכוליה באפיה, כדברי הירושלמי. ולכך עני לא רק בוש לתבוע, אלא בוש לקבל. אולם אביון, אינו בוש לתבוע את שלו, ואינו בוש לקבל מזולתו. ומצד כך מונח בו שורש שמחריב את כל הבריאה. כמו שהרחיב הרמח"ל (בקלח פתחי חכמה ועוד) שטעם העבודה את הבורא היא למנוע נהמא דכיסופא, ואין סדר הדברים מעיקרא מתנת חינוך, כי האדם בוש. אולם אביון מפקיע בושה זו, מפקיע את שורש העבודה. ולכן כולו מקבל ואין לו משל עצמו כלום, כי אינו עובד להשיג חלקו, ודו"ק.

לא אבה יבמי (דברים כה ח).

ובסוד דבר והיפוכו, מחד כפשוטו, לא אבה יבמי, ומאידך כמ"ש בעל הטורים (עקב יז): "לא אבה יבמי, קרי ביה, לא אבה, אלא יבמי, כדכתיב (ירמיה נא ה) כי לא אלמן ישראל ויהודה מאלוהיו". ועיין יבמות (קו ב): "אמר אביי האי מאן דמקרי גט חליצה, לא ליקרי לדידה לא לחודיה ואבה יבמי לחודיה, דמשמע אבה יבמי, אלא לא אבה יבמי". ובעומק יש לכך שורש אמת, כדברי הבעל הטורים, לא אבה, אלא יבמי.

ועומק הדבר נעוץ במ"ש בהכתב והקבלה (כי תצא כה ז): "הבדל בין מאן ובין לא אבה יבמי, כתב רש"י, לשון לא אבה יאמר על תכונת הרצון כשהוא בהכרעה שוב לעומת החיוב והסתירה בלתי נוטה לאחד יותר מלחבירו, ולשון מאן יאמר כשהרצון יותר מכריע אל שלילת הדבר מאל קיומו, והוא מלשון אין, וכו', לא אבה יבמי, כלומר דעתו שקולה בלתי מכריע לכאן או לאן ליבם אותי", עיי"ש. ולפי"ז כיוון שהדבר שקול יכול להתהפך בין אבה ללא אבה, כנ"ל. ושורש הדבר נעוץ כמ"ש בהכתב והקבלה שם וכן במלבי"ם שם, שמחד רוצה בהמצוה של היבום, אולם מאידך אינו רוצה באשה זו.

ושורש השורשים, כללות האבה והלא אבה. כי נתבאר לעיל, בחינת אבה, פרש"י לשון אהבה. והרמב"ן פירש לשון רצון, וכן פירשו הרבה מן המפרשים. וכן מלשון תאוה, כמ"ש המלבי"ם על אתר וז"ל, ואבה יורה על חשק מלשון תאוה. ונודע שתאוה למעלה מטעם ודעת, ולכך יש בה כללות ההפכים. כי למטה מטעם ודעת, נגלה שוטה, פעם אומר כך ופעם להיפך. ושורשו בתאוה שלמעלה מטעם ודעת, שכוללת את ההפכים.

ורמזו הדבר אצל בלעם דכתיב ביה (דברים כג ו): "ולא אבה ה' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' וגו'". והפיכה זו אינה מקרית אלא עצמית, כי האבה כולל דבר והיפוכו. והוא בסוד דעת המתהפכת, הפיכה בשורש. והיינו שלא יצאו תחלה קללות ואח"כ נהפכו לברכות, אלא בפה בלעם (שדעת נגזר בפה) גופא נתהפך לברכות. והיינו שנתהפך בבחינת אותיות, כמ"ש התוס' (ברכות ז א) שמקללה של מלת "כלם" נתהפך לאותיות "מלך". וזהו בחינת תאוה, ששורש מלת תאוה, אות, כי נתהפך בשורש האותיות.

הלכות תפילין

סימן כה - סעיף יא' אחר שקשר של יד על הזרוע, יניח של ראש קודם שיכרוך הרצועה סביב הזרוע. ויש מי שאומר שאסור להוציא תפלה של ראש מהתיק עד שתהא תפלה של יד מונחת. הגה: ואף אם שניהם לפניו חוץ לתיק, לא יתקן לפתוח התפלה של ראש עד אחר הנחה של יד. יש מי שכתב להניח של יד מיושב, ושל ראש מעומד (ובמדינות אלו לא נהגו כן, אלא שתיהן מעומד).

בירור הלכה - סעיף יא'

בדין שלא יכרוך הרצועה סביב הזרוע רק אחר שהניח תפילין של ראש מפני הפסק, מצינו כמה ביאורים בכך.
א. כתב הב"י וז"ל, כתב הרא"ש בתשובה (כלל ג, סעיף ב) ונתן טעם, מפני "שברכת" תפלה של יד שייכא גם על התפלה של ראש, וכריכת הרצועה סביב הזרוע אינה ממצות הנחת תפילין, וכן כתב רבינו ירוחם, עכ"ל. ולשטתו ההפסק הוא בין ברכת להניח תפילין לבין תפילין של ראש.

ב. בטור כתב בשם הרא"ש וז"ל, כיון "שברכה שניה" חוזרת גם על של יד, ומטעם זה אין להפסיק ביניהם יש למעט ההפסק בכל מה שיוכל, והכריכה סביב הזרוע אינה מן המצוה, הילכך טוב לאחר אותה עד לאחר שיניח של ראש, עכ"ל. וביאר הב"י וז"ל, דהיינו לומר דכיון "דברכת על מצות" היא על גמר המצוה, וכמו שכתבתי לעיל בשם הרא"ש, א"כ קיימא גם על של יד, עכ"ל. ולפ"ז זהו הפסק בין ברכת "על מצות" לבין תפילין של יד. ועין פרישה שכלל ב' סברות אלו.

ג. כתב הב"ח בדעת הרא"ש וז"ל, הכי קאמר, דברכה שניה חוזרת גם על ברכת של יד, דכיון דהברכה של יד שהיא להניח קאי על תפילין של יד ושל ראש גם ביחד, א"כ "הברכות הן סמוכות זו לזו", ואין להפסיק ביניהם כל מאי דאפשר, עכ"ל. ולשיטתו ההפסק הוא "בין הברכות", בין ברכת להניח לברכת על מצות. ובזה שונה שיטתו מהשיטות הקודמות, שלשיטתם הוא הפסק בין ברכה למצוה, ולשיטתו הוא הפסק בין הברכות, והבן.

ד. לדעת הבעל המאור שהויה אחת כתיב, א"כ כאשר כורך הרצועות הוה הפסק ולא הוה אחת, ונתבאר לעיל שהוא הפסק של הסח דעת. והנה בגדר כריכה זו, האריז"ל נהג לכרוך קודם הנחת תפילין של ראש, מפני שס"ל שכריכה זו היא חלק ממצות התפילין עיין מחצית השקל. אולם החולקים ס"ל שאינו ממצות התפילין אלא מצוה בפני עצמה, עין מחצית השקל הנ"ל. אולם בשו"ע הרב (סעיף כד) כתב שאינו אלא מנהג בעלמא. וקצת צ"ב שיהיו הפסק של "היסח הדעת", כי סוף סוף הוא מענין תפלה של יד. אלא שלשיטת בעל התניא שמדין הויה אחת בעינא "מעשה אחד", אפשר שמעשה הכריכה שאינו מן מצות תפילין, הוה הפסק של מעשה אחד של הנחת תפילין.

הלכה פסוקה - סעיף יא'

לכתחילה יכרוך רצועת ידו אחר תפילין של יד, קודם הנחת של ראש, ע"י אחר שלא הוי הפסק.

פירוש על דרך הסוד - סעיף יא'

כתב בשער הכוונות (דרושי התפילין דרוש ה) וז"ל, "הנה תניח תחלה תש"י ויושב ולא מעומד וכו'. תסיר בתחילה תש"י מיושב כדרך שהנחת אותו מיושב כזכר, ואח"כ תסיר תש"י (היפך הנפסק בשו"ע עין מעיל אליהו ד"ה א"ש שם) מעומד וכו', עכ"ל. ועין עוד שם (דרושי עלינו לשבח ונסח התפלה, דרוש א) וז"ל, יסיר תש"ר ויניחנו ציח ואח"כ ישב ויסיר תש"י מיושב, כמו שהוא צעת הנחתם וכו', עכ"ל.

וטעם הדבר שתש"י מיושב, כתב (שם, דרושי תפילת ערצית, דרוש א) וז"ל, כי עניני הנוק' הם מיושב, עכ"ל. אולם כל עניני ז"א מעומד, ולכן תש"ר צו"א מעומד ותש"י צנוק' מיושב. ועין חולעת יעקב, סוד תפלה מעומד. וכן סוד תפילין. ועיין זוה"ק (ח"ג לו ב) מילי דאתתא דשיציה, עין עוד ח"א קנח ב. וכתב בשל"ה (מסכת חולין, נר מצוה, אות כט) וז"ל, ואנחנו יושבי א"י וכל היושבים בכל מלכות ישמעאל הנמשכים אחר קבלת הזהר, נוהגין להניח תש"י מיושב כמצוה צוהר (ח"א קלב, ב. קב, ב) וצא"ר מקובלים, שתפילין של יד מדת מלכות שעליה נאמר (ישעיה ו א) וארחא את אדני יושב על כסא רם ונשא (צסוד אין ישיצה צעורה אלא למלכי בית דוד, עין זרע קודש צלחת) צסוד אשה היושבת תחת צעלה, ותפילין של ראש מעומד, מפני כבודו של מלך שהוא כמש"ל עולם הזכר. ועין מנרף לחכמה, ליש"ר וז"ל, פרק כ"ב.

וכתב צספר הפליאה (ד"ה וראה והבן מה אתה רואה) וז"ל, "ותפילין של יד וכיוצא בהם, צריכין להיות מיושב, כי מצוה מיושב "ממשין" מכנסת ישראל (מלכות) ומצוה מעומד "ממשין" מתפארת ישראל, עכ"ל. וצוה"ק (צמדצר קכ ב) אמרו, תפלה של יד דאיהו תפלה מיושב, לצמר תפלה של ראש דאיהו תפלה מעומד.

וכתב צמלודות דוד לרדצ"ז (מצוה פד) וז"ל, מניחן של יד תחלה ומיושב המורה עליו כענין ואני קרתי יושב תהלות ישראל, עכ"ל. ועיי"ש מדוע צינית מעומד ותש"י מיושב. וצענין זה עין שושן סודות, אות מה, מדוע צינית צמעומד ותש"י צמיושב. ועין פע"ח, שער התפילין דרך ו'. ועין שו"ת מהרש"ל, תשובה עח.

וכן מעין תש"י מיושב ושל ראש מעומד, כן הוא צתקיעות דמיושב תחלה ואח"כ מעומד. עין עטרת ישועה, יוס ר"ה תקיעות שופר, אות ו'.

ועין כף החיים על אחר, אות לג. ועין עזודת הקודש, נפורן שמיר, סימן ב

שער תיקון נוקבא

פרק ב'

לבעלה שהוא הכלי הפנימי ולכן אין היא כורתת לו ברית אלא רק לבעלה שהוא נכנס לכלי הפנימי.

(יח) החדר הפרוזדור שנזכר במסכת נדה הם בחי' יסוד ומל' שבנוק': החדר הוא במקום הפנימי והפרוזדור הוא המקום החיצוני כדוגמת פרוזדור וטרקלין, ולפי מה שהוזכר לעיל שכאשר יש מציאות של רע הוא אינו יכול להיכנס למקום הפנימי שהוא החדר, אלא רק במקום החיצון שהוא הפרוזדור. ושפיר מתבארים דברי חז"ל התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין, והיינו כי מקום הניסיון ששם הרע הוא רק בפרוזדור אולם בטרקלין כבר אינו מקום הרע ומקום הניסיון. וביחס הזה הוא בחינת הנחש שהוא הניסיון הראשון בעולם, שמקום אחיזתו הוא רק בחיצון בחינת פרוזדור.

הגהה - יסוד הנקבה כי כשהיא טמאה משפעת דם וכשילדת אז הדם עולה ומתהפך לחלב: כמבואר בגמ' לחד מאן דאמר שהדם נעקר ונעשה חלב.

והענין כי סוד אהי"ה בריבוע גימ' ד"ם כמ"ש באות א' של מלוי וא"ו: כלומר הא' של מילוי וא"ו דשם ס"ג שבאימא שהוא סוד אהי"ה שבהתלבשותו בשם מ"ה שבז"א הוא אחרונים דשם אהי"ה שהוא גימט' דם.

והנה בחיותה למטה אז הדינין נמשכין כי כל זמן שנמשכין הם מתגברין אך כשהוא מתעלה למעלה בסוד ד' יודי"ן דע"ב אז חוזר רחמים ונקרא חלב וחלב גימ' מ' נגד ד' יודי"ן דשם ע"ב: והיינו כי ד' יודי"ן דע"ב אינם בחינת דמים נפולים, כי מילוי ע"ב הוא המילוי העליון שהוא מילוי יודי"ן דייקא.

והיינו דכאשר הדמים הם במדרגת החדר אזי אינן במדרגת דם גמור, והיינו שהן עדיין מעין מדרגת חלב, כלומר אינן מדרגת חלב שהדם נעקר ועולה ממקום הנה"י לחג"ת, אולם הדם שבחדר אינו מטמא אלא רק משעה שיוצא ממקורו, והיינו דרך כאשר הוא יצא לפרוזדור אזי הוא במדרגת דם שטמא, ששם הוא מדרגת אחרונים דשם אהי"ה גימט' דם, אולם כשהוא עדיין דם בשורשו בחדר הוא דם דקדושה, והוא בסוד הד' יודי"ן דע"ב, והם סוד ה' מיני דמים טהורים וה' טמאים, כלומר בשורש הם

(יז) צירים ודלתות שביסוד דנוקבא הם בחוץ ועד שם הוא בחינת נחש דאתי על חוה אך לא בפנים גו היסוד הפנימי. ונלע"ד שכל זה הוא בסוד כלים החיצונים ששם נחש דאלהים דקטנות ובו נאחזין הקליפות וכנגדו ביסוד שבה הם הצירים החיצונים ובפנים מול החדר הוא מ"ן: נבאר, הנה הוזכר ענין מה שבא הנחש על חוה והטיל בה זוהמא, שהוא שורש הקלקול, ואולם כאשר מתגלה השורש הפנימי הוא 'נחש דתיקון' שהוא גימט' 'משיח', והוא בחינת הדעת הפנימית שהיא מקבלת מז"א בסוד מ"ן בסוד בנימין, בסוד 'כלים שאולין' כנ"ל, הוא דעת דקדושה שהוא בחינת דעת גם בנוק'. אולם בחיצוניות והיינו בכלי התיכון והחיצוני של היסוד הוא בחינת דעתן קלה, בחינת נחש שהוא דעת דקלקול. והיינו כי הנחש דקלקול שולט רק בכלים החיצוניים, ולכן עד שם בא הנחש על חוה אך לא בכלי היסוד הפנימי אלא בתיכון ובחיצון כפי שביאר הבלח"י.

בחינת צירים ודלתות" מגלה שהמקום יכול להיות סתום או פתוח. ויש פתח פתוח באופן של קלקול והוא המוזכר בגמ' 'פתח פתוח מצאתי', והוא מה שנחש בא על חוה ואח"כ בא עליה אדה"ר ואמר פתח פתוח מצאתי, והיינו שהנחש 'פותח' את הדלתות מצד הקלקול, ואולם הוא רק מצד הכלים החיצונים אבל לא בכלי הפנימי, והיינו כי הכלים הפנימיים אין בהם צירים ודלתות אלא הוא סתום לגמרי, הוא בחינת 'גן נעול אחותי כלה', כלומר דבר שהוא סגור לגמרי ואינו יכול להיפתח אלא לבעלה.

לפ"ז מה שאמרו חז"ל 'אין האשה כותת ברית אלא למי שעשאה כלי', היינו כי בעלה המיועד לה יכול להיכנס למקום הפנימי, ואזי הוא נותן לה רוחא דשדי בגווה, בחינת המ"ן כפי שהתבאר לעיל בדברי הרב, והיינו כי הנחש אינו יכול להיכנס למקום הפנימי.

נמצא שיש חילוק עצום בין אשה של זיווג שני לעומת מה שקדם הנחש ובא על חוה, כי בזיווג שני בעלה הראשון נכנס לכלי הפנימי ואזי התגלה בחינת שהיא כורתת ברית לבעלה, לעומת כך ביאת הנחש הוא בחינת אנוסה ומפור תה ואזי אין לו כח לגעת בנקודה הפנימית השייכת רק

^א עיין עניין זה בהרחבה לקמן בשער ל"ה פ"ג.

^ב לחד מ"ד.

^ג ונעשה בזיווג שני תערוכת של דעות כמבואר בגמ', והוא ענין תיקון אלמנה כנודע.

^ד ע"פ בלח"י.

ה' מיני דמים טהורים, ורק בהתפשטות לפרוזדור הם דמים טמאים.

ובדקות הוא מה דאמר ר"נ בר יצחק האי מאן דבמאדים וכו' א"ר אשי אי אומנא אי גנבא אי טבחא אי מוהלא, והיינו דשורש הדם בקדושה הוא שהוא יהיה שוחט או מוהל, והדם הזה הוא גדר של דמים טהורים, ומאידך ח"ו יהיה גדר של דם טמא שופך דמים.

והיינו כי דם נידה יסודו הוא תערובת של דם טמא ודם טהור, ובהתפשטות לפרוזדור הוא דם טמא. ואולם גם דם טמא הוא חוזר ועולה מתתא לעילא ונעכר ונעשה חלב, בסוד 'מי יתן טהור מטמא לא אחד', והיינו שדבר טמא חוזר ומתהפך להיות מציאות דבר טהור.

(יט) **נוקבא דז"א נקרא צלע:** כפשוטו היא נקראת צלע כי נבראה מן הצלע, אולם בהגדרה עמוקה יותר תפיסת נוק' בא היא בחינת 'קצוות' בסוד 'אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך', כלומר אינו רק מצד המציאות שנבראה מן הצלע אלא תפיסתה היא מהות של קצוות, והיינו דכל נוק' הוא תמיד אחרית כל המדרגות, והיינו כי הנוק' היא תפיסה של 'צד' ואינה בתפיסה שהיא בתוך המהלך של הדבר, וכן אין לה דעת אלא קצה ימין וקצה שמאל.

והוא ש'צלע' אותיות 'עצל' כלומר העצל נמצא במקום הקצה וקשה לו לצאת משם, כי מקום התנועה הוא מקום האמצע משא"כ מקום הקצוות כצידי ר"ה וכדומה. ואמנם מצד הקדושה הוא יום שבת שהוא יום מנוחה, בחינת המ' לכות, שהוא יום השביעי שהוא הקצה של ימי השבוע, אך מצד הקלקול הוא גדר של עצל, והוא כדברי הירושלמי שנשים עצלניות ואינן בודקות יפה את הבית, הוא מקום העצלות שהוא בקצה.

וכנסת ישראל: הוא מלשון שהיא כונסת לתוכה את כל השפע שמגיע לעולם, והיינו שהיא בחינת ים בסוד כל הנחלים הולכים אל הים. ובדקות בהגדרה רחבה כנסת ישראל הם כל י"ב שבטים שהם כנגד י"ב גבולי אלכסון, שהם כל מיני סוגי השפעה שמגיעים למלכות בסוד כל הנחלים הולכים אל הים.

וכלת משה: והיינו ביחס למשה רבינו שנקרא ז"א ביחס הזה הנוק' נקראת כלת משה, ומה שנקראת כלה כללות שהיא המלכות הכוללת הוא סוגיא אחרת.

ושושנה עליונה: והיינו שיש בשושנה תרי"ג עלים, והיינו כנגד תרי"ג מצוות שיש במלכות.

וז"א נקרא משה: כלומר ביחס שנוק' נקראת כלת משה. **וישראל:** שנצטוו בתרי"ג מצוות, והוא כנגד שהיא נקראת כנסת ישראל ושושנה.

ודעת: הוא מדרגת משה, כי משה מלגאו ויעקב מלבר. והיינו כי פנימיות הז"א הוא דעת שהוא נשמת ו"ק, לעו' מת חיצוניות הז"א הוא ו"ק שהוא בחינת מידות.

אך יעקב נקרא ת"ת: יש שני שורשים כללים^ה מה נקרא מדרגת יעקב, יש יעקב שהוא אחוריים דאבא, ויש יעקב שנקרא ת"ת והוא כנגד משה שנקרא כללות הז"א, ויעקב הוא פרטות הז"א שהוא חצי התחתון דז"א, ובזה יש עוד ב' הבחנות או שמשה הוא פנימיות הז"א ויעקב הוא חצי צוניות הז"א, או שמשה הוא החלק העליון של הז"א ויעקב הוא החלק התחתון. ובפשטות לא מיירי הכא ביעקב שהוא אחוריים דאבא, ועיין בבלח"י שכך פירש והתקשה בענין.

ונוקבא נקרא סלע: בעומק כל נוק' נקראת סלע וגם נוק' דמשה.

ושושנה תחתונה: שושנה תחתונה ולא עליונה שהוא מד' רגת משה.

ועיין בפירוש מורי זלה"ה בריש פ' בראשית בנוסח הג' על ר' חזקיה פתח כו'.

(כ) **כבר בארנו במ"א ענין הגדלת נקבה:** כבר הקדמנו שבשער זה הרב מעלה כמה נקודות שהם סוגיות רחבות שיתבאר כל אחת במקומה, ולכן נבאר רק נקודות עיק' ריות.

ואמנם דרך כלל הוא כי אז מאחורי הת"ת האירו [בה] ה"ח וה"ג ויצאו וניתנו בה: עיין בבלח"י שביאר דהיינו רק ב' חסדים ושליש ת"ת שהם החסדים הגלויים.

וזו הארה בבחינת אחוריים, ואינו מה שהיא תקבל אח"כ בסוד הזיווג, ונמצא שגם במדרגת האחוריים יש לה הארה של חסדים. והגדרת הארה זו היא בבחינת לשון הזוהר 'כמאן דשדי בתר כתפוי' שהוא נתינה של חסדים באופן של אחוריים.

וגם שם היה בבחי' צלם על ראשה והיו נכנסין בי"ב שנים כנודע: יתבאר בהרחבה לקמן בדברי הרב.

ואז ה"ח ניתנו בג"ר שבה להגדילה מבחינת נקודה אל מדה שלימה, והגבורות הגדילו שאר גופה באופן שנעשה י"ס

^ה ובפרטות יש יותר.

כלי של כללות, כלומר הכלי מתגלה רק בכללות, לעומת כך הכלי של המלכות הוא כלי של פרטות, כל-יו"ד, כלומר מתגלה ההתפרטות במציאות הכלים.

כלומר הנה המלכות מחד היא בבחינת הכלי המצרפן, כדוגמת הכלי שבדיני חלה, אולם מאידך המלכות היא בחינת עלמא דפירודא, מקום ההתפרטות הגמורה, והיינו שביחס לבחינת כלים, כלי המלכות הוא כלי של כללות בבחינת 'כל הנחלים הולכים אל הים', בחינת כנסת יש-ראל שמצרפת את כולם, אולם היא מקבצת באופן של פרטים, כלומר מה שמתקבץ ביסוד הוא בחינת קיבוץ של מעין 'אחד', לעומת כך הקיבוץ שבמלכות שהוא בבחינת 'כל הנחלים הולכים אל הים', אולם יש זרימות בתוך הים שכל זרימה היא מציאות שעומדת לעצמה, הכלי אינו מערבן באופן שנעשים אחד, כלומר הכללות. המתגלה במלכות הוא שכל יו"ד ניכר כמציאות לעצמו ונכלל במציאות של אחד.

והוא ההדביל בין האותיות המתגלות במציאות הזכר לבין האותיות המתגלות במציאות הנק', האותיות המתגלות בנזק' הם בחינת אותיות ותיבות שלא תהיה אות אחת נוגעת בחברתה, שתהיה כל אות מוקפת גויל, לעומת כך האותיות המתגלות בזכר הם בסוד אותיות 'דבוקות', כדוגמת סוד 'ודבק באשתו' שמתגלה ביסוד.

והיינו כי האותיות שמתגלות בסוד הנזק' הם אותיות שמחד נבדלות וכל אות עומדת לעצמה אך מאידך הם מצטרפות לבחינת 'תיבה', מילים. אולם ביסוד הם אותיות מדובקות ושייכים ליסוד עצמו. ושם האותיות אינן מתגלים כתיבות, ורק במלכות האותיות. מתגלות כתיבות.

ואותיות שביסוד הם אותיות שלא ניתן לשנות את סדרן, משא"כ אותיות שבמלכות הם אותיות שאפשר לגלגל ולדרוש ולהפוך את סדרן. ובזה מתגלה בחינה שכל תי-קון הוא בעלמא דפירודא, והוא סוד 'ממכה עצמה מתקן רטיה', 'לית נהורא אלא מגו חשוכא'.

עץ חיים בעיון 613 שער תיקון נוקבא פרק ב'
מספר שיעור בקול הלשון 42589654

שלימות ופרצוף שלם: ועיין בבלח"י דהחסדים הגדילו את הג"ר היינו כח"ב אך הדעת הוא נגדל יחד עם החג"ת ונה"י שלה ע"י הגבורות.

ובזה מתבאר שורש הדעת שבנוק' שנקרא 'דעת קלה', והיינו שהיא דעת שניתנת גם באחוריים, ויתר על כן גם כאשר אח"כ הם חוזרים פב"פ עדין תפיסת הדעת שלה היא בתפיסה של אחוריים, כלומר תפיסה של דעתה קלה הוא דעת שמגיעה באופן של אחוריים, ואינה משיגה אותו בדרך פנים שאזי הייתה משיגה את הדעת עצמו, משא"כ באופן של אחוריים הוא בתפיסה של 'אחר זמן', כלומר דעת שרק לאחר זמן הוא משיג את הדבר.

ועוד יש לבאר, הנה בכללות הדוכרא הוא בסוד אור ישר והנוקבא היא בסוד אור חוזר, ואור חוזר הוא בחינת אחוריים, כי הוא אור שבא אחרי האור ישר, לאחר זמן, והיינו אחרי ש'מחשבן' את הדברים שירדו באור ישר הוא בחינת אור חוזר. וזה הבדל נוסף בין זכר ונקבה, כי זכר הוא 'חשבון לפני המעשה' משא"כ הנקבה היא שייכת ל'חשבון לאחר המעשה', בחינת אחוריים, וזה כל תפיסת דעתה.

וירדו ה"ג הרושם שלהם והארתם שם ביסוד שלה דוגמת הארת ה"ח ביסוד דז"א: כפי שהתבאר במקומו שהשורש נשאר למעלה ועיקר הארת הגבורות הוא להגדלת גופא ורק הרושם יורד לתתא ביסוד, ואמנם גם ביסוד הזכר היו ה"ג אבל עיקרו הוא חסדים משא"כ הנקבה עיקרה גבורות, ומעין מה שניתן ה"ח ביסוד דז"א ניתן בנקבה ה"ג ביסוד שלה.

והנה כל האברים נעשו ונצטיירו בכ"ב אתון כנודע כי גוף הוא מן האותיות: סוגיית האותיות התבאר בשער טנת"א בתחילה הע"ח ואמנם שם מבואר שהאותיות הם בבינה, וכאן האותיות מתגלים בסוד הכלים, אלא שכנודע ששורש הכלים הם בבינה, באו"א, ועיקר גילוי האותיות הוא בכלים לתתא ועיקרם בנקבה.

לכן הארת כ"ב אתון דכורין שמהם נצטייר עצמותו לצורך גופו עצמו נתקבצו ביסוד שבו ונעשה כלי, והארת כ"ב את-וון דנוקבא [שבה] שמהן עצמן נצטייר עצמות גופא נתקב-צו ביסוד שבה ונעשה בה כלי: זו נקודה שצריכה הבהרה, דהנה כנודע שהכלי הגמור הוא במלכות, אולם יסוד ומלכות, היסוד הוא 'כל' והמלכות היא 'כלי', נמצא כי שניהם הם בבחינת כלי, אולם יש הבדל יסודי בין הכלי של היסוד לבין הכלי של המלכות, הכלי של היסוד הוא

¹ כפי שמבואר במסילת ישרים שיש חשבון לפני המעשה וחשבון לאחר המעשה.

צלם אלוקים

על התורה

על העבודה

מדרגת פריצות לעולם כוללת בתוכה זכר ונקבה כמו שמבואר בדברי הרב *.

וזה גם שלמות התיקון, היות זכר ונקבה גם יחדיו.

ומחמת כן עיקר עסקנו הוא במדרגת צלם הכוללת בתוכה זכר ונקבה, כי זו המדרגה המתקנת.

ובדרכי העבודה נלמד מכך, כי שלמות כל דבר הוא היותו כולל בתוכו שני צדדים ולא רק צד אחד, אלא שצריך לדעת מה העיקר ומה הטפל בכל מדרגה, אולם לעולם צריך שיהיה גם זכר וגם נקבה, גם יושר וגם עיגולים.

וביתר עומק, היות וכל מהלך הבריאה הוא באופן של בורא ונבראים ושפע המושפע לנבראים, על כן נחקק בצורת הנבראים שיהיו בדרך זו של זכר ונקבה, בכדי שיתגלה בהם התפיסה של נותן ומקבל ועל ידי כן יוכלו לקבל השפעות מהבורא.

וזו בעומק מדרגת הצלם שהיא מדרגת המוחין הנכנסים באדם כמבואר לאורך כל העץ החיים. והיינו גילוי של צירוף של זכר ונקבה יחדיו הבונה את קומת המוחין.

וביתר חידוד יש לבאר, שהושרש באדם שני כוחות הלאו, האחד היותו זכר והשני היותו נקבה, והיינו נותן ומקבל, וזאת על מנת שיוכל לקבל מהבורא ולתת לאחרים ².

ולכן לעולם כל מערכת הבריאה בנויה באופן של זכר ונקבה, בכדי שיהיה אדם נקבה בייחס לכך שמקבל מהבורא וזכר בייחס לכך שמשפיע ממה שקיבל על האחרים.

ועל ידי כן יזכה ויהיה צינור להעביר את השפע מהבורא לנבראים.

עוד אפשר לבאר הטעם מדוע עיקר עסקנו הוא בדמות צלם, היות והצלם יש בו ג' קווים, ובכך מתגלה כוח הבחירה בבריאה האם ללכת בקו האמצעי או לנטות ימין ושמאל. והיות ואחת ממטרות הבריאה היא בחירת האדם בטוב, על כן ברא הקב"ה באופן זה את כל הבריאה ³.

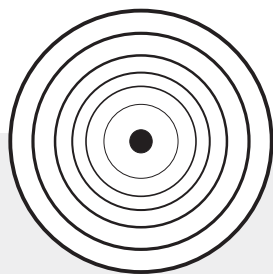
¹ וזה לשונו להלן שער יד פרק ד מ"ק: "כי אינו נקרא פריצות אלא בשתוף מ"ה וב"ן".
² וכתב באמרי יוסף פרשת תזריע וזה לשונו: ר"ל כי בעת שהצדיק מקבל הממון מבני אדם אז הוא בבחי' נקבה בחי' מקבל, ובעת שנותן אחר כך לעניי ישראל אז הוא בבחי' זכר ומשפיע. וכן גם כן על דרך זה בהשפעה הרוחניות, הנה בעת שמדבק את עצמו ומקשר נשמתו בחי' החיים לקבל השפע מלמעלה, אז הוא בבחי' נקבה, ואחר כך בעת שמשפיע לבני דורו השפע, אז הוא בבחי' משפיע בחי' זכר. וכתב עוד שם בהמשך דבריו: "אנדרוגינוס בראו", והוא מדרגה יותר גדולה, ור"ל כי האנדרוגינוס נודע שהוא זכר ונקבה ביחד, ור"ל לדרגתו רומז, שהצדיק צריך להיות משפיע ומקבל בבת אחת. וביאור הענין הוא, כי בנתינת הצדקה הנה בעת שמקבל הממון מבני אדם, אזי בזה עצמו שמקבל מהאיש הממון, בזה עצמו יהי משפיע להנותן עצמו, וכנ"ל בנוגע אלימלך בפירוש הפסוק יד ליד לא ינקר רע, ר"ל כי בזה שמקבל הוא ממנו המעות, יושפע לו רב טוב ישועה ורחמים שלא יצא נקי מנכסיו וכנ"ל, נמצא כי אז הוא בבחי' זכר ונקבה בבת אחת, כי הוא משפיע ומקבל. עכ"ל. וזו בחינת זיווג או"א, שהם בחינת מקבלין דין מן דין.

³ וכתב בבאר מים חיים פרשת בראשית פרק א וזה לשונו: "זה ענין בצלמנו כדמותנו שאמר הכתוב. כי חפץ הקב"ה לצייר באדם הלא כל בחינת שיעור קומה הידוע מצורות העליונות עד הצורות הקדושות התחתונות, וברא בו כל בחינת ימין ושמאל, בחכמתו אשר בראשו וברצונו לבו לנטות לקו הימין או לקו השמאל, ושם מיוחדים בתכלית היחוד. וזה בצלמנו. כי זה הוא צלם אלהים הרומז על המוחין הידועים הנכללים מימין ומשמאל ומיוחדים בתכלית היחוד".

מבואר דבריו הרצ שצריך מה שצריך הוא צמיחה הנקראת כלל השייכת לקו אחד הנעשה ממנו ג' קווים.

אכן לא נתבאר כל הצורך מדוע צאמת כל עסקנו אינו אלא צמיחה הנקראת כלל השייכת לקווים ולא לעיגולים.

אמנם בעומק יותר, מדרגת ג' קווים איננה שייכת רק ליושר אלא היא צירוף של יושר ועיגולים יחד, כי מכוח התעגלות העיגול היוצא מהקו, התפצל הקו לג' קווים.

צורת אדם

השיעור הבא יעסוק:
שערות האוזן

יום שלישי יב' אלול תשפ"ו
רח' הרב בלוי 33 ירושלים
20:30

לאזנה לשיעור בקול הלשון

USA 605-313-6660 ♦ 073-295-1245 ישראל

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] - <

[#] - [xxxxxxxx] סולמית

צורת אדם 001 יסודות כלליים בצורת אדם	35060279
צורת אדם 002 מבנה הגולגלת	35332044
צורת אדם 003 גולגלת-חלל-אוויר-מוחין	35864656
צורת אדם 004 אופני שורשי צורות המחשבה	35949634
צורת אדם 005 מח חכמה	36092633
צורת אדם 006 מח בינה	36345017
צורת אדם 007 מח דעת	37279529
צורת אדם 008 עיניים-ראייה	37323050
צורת אדם 009 אוזניים-שמיעה	37391066
צורת אדם 010 חוטם-חוש הריח	38119459
צורת אדם 011 פה דיבור	38424100
צורת אדם 012 עורף	38489170
צורת אדם 013 צוואר	38603719
צורת אדם 014 מצח	38953647
צורת אדם 015 זקן	39091166
צורת אדם 016 גרון	39831851
צורת אדם 017 חיך	40075566
צורת אדם 018 לשון	40224569
צורת אדם 019 שיניים	40300698
צורת אדם 020 שפתיים	41106107
צורת אדם 021 פאת הראש	41789682
צורת אדם 022 פאת הזקן	41893582
צורת אדם 023 הגוונים שבעין	41977941
צורת אדם 024 בת העין	42117793
צורת אדם 025 עפעפים	42105203
צורת אדם 026 ריסים	42186343
צורת אדם 027 גבות	42261759
צורת אדם 028 גלגל העין	42293856
צורת אדם 029 אוזן אליה	42437051
צורת אדם 030 אוזן תנוך	42559947
צורת אדם 031 אוזן נקב האוזן	42635641

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
'ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245
USA 605.313.6660

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 605.313.6660
books2270@gmail.com

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

כל הזכויות שמורות ©
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com